

INTRODUCCIÓ A LA FILOLOGIA CLÀSSICA (28513)

Prof. Jordi Pàmias

Contingut

Aquesta és una assignatura decididament propedèutica i instrumental i s'estructura en dues parts ben diferenciades.

La primera part es dedicarà a fer una exposició diacrònica panoràmica del concepte i de la història de la Filologia Clàssica des de la percepció que en tingueren els antics mateixos fins a la que tenim avui dia. Insistirem en dos punts: 1. L'establiment del text (evolució del concepte d'"edició"; principals problemes relacionats amb la transmissió i l'establiment dels textos; bases per entendre una edició crítica, etc.); 2. La interpretació i la reflexió sobre el text (tasca dels filòlegs medievals i renaixentistes; naixement de la teoria gramatical; bases teòriques per a la traducció; etc.).

En la segona part s'introduirà l'estudiant en el coneixement i el maneig de les principals eines i fonts de la Filologia Llatina i Grega, com a instruments bàsics per emprendre qualsevol tasca en aquest camp. L'objectiu principal és que l'estudiant conegui des del primer dia la bibliografia general bàsica per escometre amb garantia els estudis posteriors. Aquesta segona part estarà estretament connectada amb la docència tutoritzada (TI).

Objectius

L'estudiant ha de ser capaç, en acabar l'assignatura, de:

1. Fer una exposició diacrònica panoràmica del concepte i de la història de la Filologia Clàssica.
2. Conèixer com s'estableix un text i com s'interpreta i s'hi reflexiona.
3. Demostrar familiaritat en el maneig de les principals eines i fonts que s'usen per a treballar en el camp de la Filologia Llatina i Grega.

Temari

1. La Filologia. La Filologia Clàssica.
2. Relacions de la Filologia amb altres ciències: filologia formal (paleografia, epigrafia, codicologia, papirologia, lingüística) vs. filologia real (geografia, història, religió, mitologia, filosofia, retòrica, arquitectura, art, cuina, etc.).
3. La transmissió textual. Els textos a l'antiga Grècia; els textos a Roma; el període bizantí; l'occident llatí medieval; l'Humanisme i el Renaixement; les edicions impreses.
4. El naixement del mètode crític: del Renaixement a Lachmann; de Lachmann als nostres dies.
5. El treball filològic: la crítica textual.

Avaluació

En el sistema d'avaluació es tindrà en compte l'assistència i la participació a classe, per tal com es tracta d'una assignatura de caràcter propedèutic (10 %).

Hi haurà una prova escrita en què l'estudiant haurà de demostrar que ha seguit les exposicions fetes a classe i les ha completades amb les lectures i un treball, on es desenvoluparà algun punt del programa, i que caldrà presentar en acabar l'assignatura (35%).

La docència tutoritzada tindrà també una prova en la qual es demanaran aspectes puntuals treballats en les sessions pràctiques a la biblioteca i a l'hemeroteca (20 % de la nota final).

Descripció de les activitats tutoritzades

En diverses sessions a la biblioteca i a l'hemeroteca, i treballant en grups reduïts, familiaritzarem els estudiants en el maneig de les eines esmentades. Per exemple, s'analitzaran els diferents reculls lèxics en qualsevol suport (diccionaris, CDs, bases de dades, documents en xarxa, etc.); es comentaran i es compararan les edicions de fonts clàssiques més freqüents; es comentaran també els principals corpora auxiliars de la Filologia Clàssica (epigràfics, numismàtics, iconogràfics, arqueològics, etc.); es veuran els principals reculls enciclopèdics referits al món antic (ANRW, Realencyclopädie, Daremberg-Saglio, etc.); es comentaran les obres modernes cabdals referides a la literatura i a la lingüística clàssiques; etc.

A més de tota aquesta informació, l'estudiant rebrà assessorament sobre qualsevol dubte o problema que se li plantegi durant el curs. Es pretén fer un seguiment personalitzat de l'estudiant des que inicia els seus estudis de Filologia Clàssica fins que els acaba.

Bibliografia

- Aldama Roy, Ana Ma. & al., *La Filología Latina hoy. Actualización y perspectivas*, Sociedad de Estudios Latinos, 2 vols., Madrid 1999.
- Bejarano, Virgilio, "La Filología Latina: objetivos y métodos", *Durius*, 3 (1975), ps. 53-144.
- Cavallo, Guglielmo & Chartier, Roger (ed.), *Historia de la lectura en el mundo occidental* [Storia della lettura, Roma & Bari, 1995], Madrid 1998.
- Curtius, Ernst R., *Literatura europea y Edad Media Latina* [Trad. M. Frenk Alatorre i A. Alatorre de l'original alemany, Berna 1948], 2 vols., México-Madrid-Buenos Aires 1989⁵.
- Del Hoyo, Javier, "Filología clásica, ¿disciplina en crisis?", *EClás* 42 (2000), ps. 117-140.
- Della Corte, Francesco (dir.), *Introduzione allo studio della cultura classica*. 3 vols., Milano 1972-1975.
- Dickey, Eleanor, *Ancient Greek Scholarship. A Guide to Finding, Reading, and Understanding Scholia, Commentaries, Lexica and Grammatical Treatises, from their Beginnings to the Byzantine Period*. An American Philological Association Book, London & New York 2007.
- Guzmán Guerra, Antonio & Tejada Caller, Paloma, *¿Cómo estudiar filología?*, Madrid 2000.
- Pfeiffer, Rudolf, *Historia de la filología clásica* [Trad. de J. Vicuña & M. R. Lafuente de l'original anglès, Oxford 1968-1976], 2 vols., Madrid 1981.
- Quetglas, Pere, *Elementos básicos de filología y lingüística latinas*, Barcelona 1985.
- Reynolds, Leighton D. & Wilson, Nigel G., *Copistas y filólogos* [Scribes and Scholars, Oxford 1968, 1974²], Madrid 1995.
- Scialuga, Marina, *Introduzione allo studio della cultura classica*, Alessandria 2003.
- Timpanaro, Sebastiano, *La genesi del metodo del Lachmann*, Torino 2004 [1963].